

فرایند تاسیس سازمان کارآفرینی

با عنایت به اینکه یکی از سیاست‌های اصلی وزارت متبوع در چند سال اخیر، نهادسازی در عرصه کارآفرینی بوده است و نیز به موجب مصوبه بیست‌ونهمین جلسه شورای عالی اشتغال مورخ ۸۹/۷/۱۱ و همچنین با توجه به عدم وجود متولی برای امور مربوط به کارآفرینان در کشور، پیگیری ایجاد تشکیلات قانونی برای کارآفرینان در قالب تاسیس سازمان نظام کارآفرینی در دستور کار معاونت توسعه کارآفرینی و اشتغال قرار گرفت.

در مورخ ۱۳۸۹/۹/۱۴ اولین پیش‌نویس لایحه تاسیس سازمان مذکور که حاصل اجماع نظر دانشگاهیان، دفاتر کارآفرینی دستگاه‌ها، پارک‌های علم و فناوری، موسسات پژوهشی، تشکل‌های عالی کارگری و کارفرمایی، ادارات کار و امور اجتماعی استان‌ها و ... بود با ساختاری مرکب از اعضای دولتی و غیردولتی به عنوان بالاترین رکن تصمیم‌گیری سازمان نظام کارآفرینی به هیأت محترم دولت پیشنهاد گردید که با ایرادات کمیسیون محترم امور اجتماعی هیأت دولت مبنی بر نامشخص بودن ماهیت دولتی یا غیردولتی سازمان و عدم لزوم چنین تشکیلاتی مواجه گردید. هر چند نمونه این نوع ساختار در هفت سازمان نظام صنفی کشور نیز وجود دارد و هر هفت سازمان موجود ترکیب دولتی و غیردولتی دارند.

ساختار تشکیلاتی سازمان پیشنهادی از ترکیب دوگانه دولتی - غیردولتی به ترکیب کاملاً غیردولتی تغییر یافت و حضور نمایندگان دولت در هیأت موسس با طول عمر یک سال پیش‌بینی گردید. کلیات لایحه در سومین جلسه کمیسیون فرعی کمیسیون اجتماعی هیأت دولت مورخ ۱۳۹۲/۷/۲۱ به تصویب رسید. در این راستا پیرو برگزاری جلسات کارشناسی با روسای کانون‌های کارآفرینی استان‌ها و مدیران دفاتر کارآفرینی دستگاه‌های عضو کمیسیون امور اجتماعی، اجماع کامل بر ضرورت ایجاد سازمان مذکور و متن پیش‌نویس لایحه وجود داشته و پاره‌ای اصلاحات جزئی در حدی که منجر به تغییر در ساختار و ارکان اصلی لایحه نمی‌باشد، مطرح گردید.

در طی سال‌های ۸۹ تا ۹۲ چندین جلسه کمیسیون امور اجتماعی دولت تشکیل و تلویحاً دلیل اصلی مخالفت با تاسیس سازمان را عدم تعریف مشخص از فرد کارآفرین اعلام نمودند. کارآفرینان در هر نوع شغلی می‌توانند باشند دکتر، مهندس، کارگر و ... و هیچ صنف مشخصی برای آنها وجود ندارد. همچنین مشکلاتی که سایر سازمان‌های نظام برای دولت ایجاد نموده‌اند از دیگر دلایل عدم موافقت کمیسیون با هر نوع ساختار و ارکان سازمان بود.

برای تسهیل امور کارآفرینان، پس از به نتیجه نرسیدن با کمیسیون امور اجتماعی دولت، پیشنهاد شد سازمان صنفی برای کارآفرینان از طریق وزارت متبوع ایجاد شود لیکن پیرو مکاتبات به عمل آمده با اداره کل سازمان‌های کارگری و کارفرمایی و دفتر حقوقی وزارت متبوع امکان ایجاد تشکلی برای کارآفرینان در چارچوب ماده ۱۳۱ قانون کار وجود نداشت. از سوی دیگر تشکیل NGO از طریق ثبت در وزارت کشور از دیگر راهکارهای پیشنهادی بود که با توجه به بررسی‌های به عمل آمده به نظر رسید ایجاد تشکلی قانونی و قوی‌تر از NGOها برای کارآفرینان ضروری می‌باشد لذا ایجاد سازمان نظام کارآفرینی به عنوان یکی از گزینه‌ها همواره مورد تاکید وزارت متبوع قرار گرفت.

پس از تشکیل دولت یازدهم، پیش‌نویس لایحه مجدداً به هیأت دولت ارسال شد. مطابق با اولین نشست کمیسیون فرعی امور اجتماعی و دولت الکترونیک در سال ۹۳، حدود وظایف و اختیارات سازمان تلخیص و در چند بند شفاف گردید. همچنین مطالعه‌ای تطبیقی از وجود نهادهای مشابه در سایر کشورها انجام گرفت و در جلسه دفاعیه مورخ ۹۳/۷/۷ آن کمیسیون مطرح گردید.

پس از برگزاری نشست‌های مختلف با دبیر کمیسیون امور اجتماعی با معاونت متبوع و همچنین کارآفرینان و اعضای کانون‌های کارآفرینی استان‌ها، در نهایت نظر آن کمیسیون مبنی بر این بود که لایحه ایراد حقوقی داشته و ساختار آن

منطبق با ساختار سازمان‌های نظام حرفه‌ای نمی‌باشد لذا باید ساختار حقوقی آن از حیث دولتی یا غیردولتی بودن اصلاح شود. برای تهیه ساختار حقوقی مناسب مقرر شد با معاونت حقوقی ریاست جمهوری همکاری صورت پذیرد. همچنین کمیسیون امور اجتماعی دولت خواستار تهیه سند پشتیبان ایجاد سازمان نظام کارآفرینی شد که سند موردنظر تهیه و ارائه شد.

با توجه به نظر کمیسیون مبنی بر مرتفع نمودن ایرادات حقوقی لایحه، جلسات کارشناسی با حضور نماینده معاونت حقوقی دولت (خانم اکبرآبادی) و نمایندگان وزارتخانه در محل معاونت توسعه کارآفرینی و اشتغال وزارت متبوع، به منظور بررسی و امکان‌سنجی گنجانیدن موضوع سازمان نظام کارآفرینی در قالب پیش‌نویس لایحه سازمان‌های تخصصی و حرفه‌ای و اصلاح و بازنگری ایرادات حقوقی لایحه مذکور (۱- در قالب ماده واحده و یا ۲- به صورت تفصیلی) تشکیل شد. با توجه به بررسی‌های به عمل آمده و اخذ نظر معاونت حقوقی، در اصلاحات انجام‌شده واژه "نظام" از عنوان سازمان حذف شد و لایحه بر اساس نظرات و پیشنهادات معاونت حقوقی ریاست جمهوری اصلاح و ارائه شد.

در سال ۹۴ نسخه نهایی آماده و پیش‌نویس مکاتبات برای ارسال به کمیسیون امور اجتماعی نیز تهیه شد لیکن علیرغم پیگیری‌های مکرر کمیسیون امور اجتماعی دولت، نسخه اصلاحی از سوی مقام عالی وزارت برای آن کمیسیون ارسال نشد. کمیسیون مربوطه نیز لایحه تاسیس سازمان کارآفرینی را از دستور کار خارج نمود.

در سال ۹۶ دومین همایش روسای کانون‌های کارآفرینی سراسر کشور در استان لرستان با حضور دبیر محترم کمیسیون امور اجتماعی دولت برگزار و با توجه به مذاکرات کارآفرینان با ایشان و تبیین ضرورت ایجاد سازمان کارآفرینی، مقرر شد لایحه سازمان یا اصلاحاتی نظیر تعیین دقیق شخصیت حقوقی، ترکیب اعضای سازمان، منابع مالی و ... مجدداً به کمیسیون ارسال گردد.

بعد از ارائه نسخه اصلاحی به کمیسیون، دو نشست کمیته تخصصی کمیسیون در مورخ ۹۶/۱۰/۴ و ۹۶/۱۱/۲۹ برگزار و بر اساس مصوبه نشست دوم مقرر شد لایحه پیشنهادی مجدداً با همکاری معاونت حقوقی ریاست جمهوری با رویکرد تعیین شخصیت حقوقی سازمان اصلاح گردد.

از این رو دو نشست در مورخ ۹۶/۱۲/۲۷ و ۹۷/۳/۷ با معاونت حقوقی برگزار شد:

با توجه به اینکه ترکیب اعضای سازمان ماهیت ترکیبی دولتی و غیردولتی دارد، پیشنهاد سازمان دولتی توسعه‌ای مطرح و مقرر شد دلایل توجیهی تشکیل سازمان، متن ماده واحده تشکیل سازمان توسعه‌ای و یا لایحه تفصیلی، اساسنامه سازمان توسعه‌ای و تعیین نوع استقلال اداری مالی، شمای کلی وظایف اصلی سازمان، نوع سازمان، چگونگی مقررات استخدامی و ... تهیه و ارائه شود.

موضوع تشکیل انجمن صنفی کارآفرینی نیز به موازات پیگیری لایحه تاسیس سازمان کارآفرینی از طریق برگزاری نشست و مکاتبه با سازمان‌های کارگری و کارفرمایی وزارت متبوع در حال پیگیری می‌باشد. اساسنامه سازمان توسعه‌ای تهیه شده، بنا بر پیشنهاد معاونت حقوقی ریاست جمهوری، به معاونت حقوقی وزارت متبوع نیز جهت بررسی حقوقی موضوع در تاریخ ۹۷/۴/۲۳ ارسال شد.

اساسنامه تهیه شده در ۹۷/۶/۱۹ به معاونت حقوقی ریاست جمهوری و در تاریخ‌های ۲ و ۹۷/۸/۱۵ به کمیسیون امور اجتماعی دولت الکترونیک ارائه گردید. علاوه بر این از سوی کمیسیون امور اجتماعی دولت نیز اساسنامه به معاونت حقوقی ریاست جمهوری در تاریخ ۹۷/۸/۲۰ جهت بررسی و اعلام نظر ارسال شد.

پس از پیگیری‌های متعدد از معاونت حقوقی ریاست جمهوری توسط وزارت متبوع و همچنین کمیسیون امور اجتماعی دولت، نشست کمیسیون در تاریخ ۹۸/۵/۱۳ برگزار و موضوع اساسنامه سازمان مورد بررسی قرار گرفت و

ایرادات مطروحه توسط دستگاه‌های مختلف تشریح و توضیحات لازم در دفاع از لایحه بیان گردید و مقرر شد موضوع تصویب اساسنامه سازمان توسعه کارآفرینی در کمیسیون تخصصی امور اجتماعی مطرح و بررسی گردد. مجدداً در تاریخ ۹۸/۶/۱۲ کمیسیون تخصصی امور اجتماعی تشکیل و ضمن بحث و بررسی پیرامون موضوع، موارد ذیل مصوب گردید:

- توافق اعضا بر عدم شکل‌گیری در قالب "سازمان نظام" و یا در قالب بخش خصوصی
- توافق اعضا مبنی بر لزوم تشکیل سازمان ملی کارآفرینی به صورت دولتی
- بررسی موضوع تشکیل سازمان ملی کارآفرینی به صورت دولتی توسط سازمان امور اداری و استخدامی کشور و ارائه ساز و کار لازم برای این امر